

LINAN YÖKIRJA

Ruotsi, 2007

Ohjaaja: Hella Joof

Kesto: 90 min.

Käsikirjoittaja: Emma
Hamberg, Erik Ahrnbom

Ikäraja: K13

Näyttelijät: Mylaine Hedreul,
Alice Kastrump-Möller ja
Lovisa Onnermark

Genre: Draama, komedia

Levittäjä: Oy KinoScreen
Illusion Ltd

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu yläkouluihin

Oppimateriaalin teemoja: Hierarkkinen tyttöjengi, katso peiliin,
eka kerta, kirjasta elokuvaksi.

Alkuperäinen nimi: *Linas*
Kvällsbok

**Oppimateriaali on käännös Svenska filminstitutetin sivuilla
julkaistusta materiaalista. Alkuperäinen materiaali:**

<http://www.sfi.se/PageFiles/8111/LINASKV%C3%84LLSBOK.PDF>

Elokuva *Linan yökirja* perustuu samannimiseen Emma Hambergin menestysromaanin. Se kertoo huumorilla ja henkilökohtaisesti teinitytön sukkuloinnista lapsen ja nuoren aikuisen maailmojen välillä. Linan minäkuva ja identiteetti muotoutuvat aikana, jona hänen ensimmäiset, varsin haparoivat seksikokemuksensa rajoittuvat lähinnä vain "siitä puhumiseen". Lina saa maistaa myös hurmaavaa rakkautta, joka saapuu hänen elämäänsä kaksi vuotta nuoremman Ivarin hahmossa.

Synopsis

Viisitoistavuotias Lina Berglund kokee olevansa täysi nolla: epäsuosittu, epäkypsä, koskematon ja muutoinkin kaikin puolin epäkiinnostava. Hän käy yhdeksättä luokkaa, viimeistä lukukautta. Jotain on tehtävä, jottei hän näivettyisi ja kuolisi neitsyenä. Ehkä jossain on olemassa joku, joka voisi ihastua juuri häneen.

Linan parhaisiin ystäviin lukeutuu viehättävä ja turhan pitkäräpsinen Thea, jonka vanhat vaatteet päätyvät useimmiten Linalle käyttöön. Samassa

porukassa hengaa myös rohkea ja voimakastahtoinen Carro, jolla vaikuttaa menevän mukavasti niin elämässä kuin rakkausasioissa.

Thea, joka on itse kiinnostunut Lilliksestä, järjestää Linan yhteen lukiota käyvän Dannen kanssa. Danne on sitä mieltä, että Lina on ”ihan perushyvännäköinen”; hänestä tulee ensimmäinen poika, jonka kanssa Lina kuhertelee.

Eräänä päivänä aika pysähtyy kuin seinään, kun Lina huomaa viehättävän Ivarin koulun ruokalassa. Hän on tosin kaksi vuotta nuorempi, mutta erilainen kuin muut pojat. Hän pukeutuu kuin lintubonggari, asuu kulttuurivanhempiansa kanssa veneessä ja laulaa koulun kuorossa. Ensimmäisellä ryppyreissullaan oksenteleva Lina törmää sattumalta Ivariin, joka tarjoaa hänelle apua. Lina vakuuttaa pojalle selviytyvänsä kyllä omin päin. Alkoholin voimalla hän tunnustaa pojalle olevansa tähän rakastunut. Lina ei kuitenkaan halua tunnustaa kavereilleen - ja tuskin edes itselleen - olevansa ihastunut Ivariin. Seuraavana päivänä Lina nöyryyttää Ivaria koulussa ja haukkuu tätä apinaksi tyttölauman edessä.

Lina ja Thea lähtevät tuplatreffeille Dannen ja Lilliksen kanssa ja päättävät mennä katsomaan kauhuelokuvaa. Danne heittää Linan kotiin. Hyvästellessään he suutelevat ensimmäistä kertaa. Tapauksesta huolimatta Lina ei tunne Dannea kohtaan mitään; sitä vastoin Ivarin valoisat, suloiset kasvot eksyvät yhä useammin Linan päiväunelmiin. Kuoroharjoitusten jälkeen niin Linan tyttökaverit kuin Ivarin haukkuvat sovittelunhaluisen tytön teeskentelijäksi.

Vaikka Lina on umpi-ihastunut Ivariin, hän on sallinut Dannen mennä kanssaan yhä pidemmälle joka tapaamiskerralla. Lina jopa lupaa Dannelle sänkyyn menemisen syntymäpäivälahjaksi. Suunnitelma epäonnistuu, sillä juhliiva poika humaltuu liikaa; he päättävät siirtää seksikokeilun seuraavalle päivälle. Kokemuksen jälkeen pettynyt Lina tuntee itsensä tyhjäksi, mutta Danne puolestaan ajattelee, että he ovat täydellinen pari.

Ivar esiintyy yhä Linan unissa. Lina kuitenkin uskoo, että pojalla on suhde eksoottiseen ja tummahipiäiseen Dunyaan, jonka seurassa hän näyttää viihtyvän. Ivar oli

kaunottaren kanssa niin ikään kuoromatalla Virossa.

Lina tajuaa, että hänen on lopetettava suhde Dannen kanssa, muttei tiedä miten hän sen tekisi. Thea pettyy Linaan ja pitää häntä petturina, koska oli suunnitellut yhteistä viikonloppureissua koko porukalle. Thea paljastaa Dannelle - Linan tietämättä - tytön eroaikomukset ja sen, että suhde Danneen on alkanut jopa kuvottaa.

Lina ilmaantuu pettynneen Dannen luo ja harrastaa lohdutukseksi tämän kanssa seksiä vielä viimeisen kerran – nyt ilman kondomia. Tästä tyttö ahdistuu siinä määrin, että rukoilee Jumalaa, ettei tulisi raskaaksi. Muutaman tuskaisen päivän jälkeen Lina kertoo äidilleen tapahtuneesta ja samaan aikaan kaivatut kuukautiset saapuvat.

Yksissä juhlissa Lina päättää selvittää välinsä Theaan, mutta tämä makaakin sammuneena sängyllä. Illan aikana Lina törmää vihaiseen ja aggressiiviseen Danneen, joka hyökkää myös Ivaria vastaan.

Seuraavana päivänä Lina törmää Theaan koulun tyttöjen vessassa ja purkaa tälle tunteensa ystävyssuhteessaan kokemasta epäreilusta kohtelusta. Selvittelyn jälkeen Lina juoksee Ivarin veneelle ja tunnustaa pojalle rakastavansa häntä. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tyttö tuntee itsensä tyytyväiseksi. Hänen elämänsä ottaa uuden, positiivisen suunnan, kun hän saa tietää, että hän on päässyt luonto- ja eläintiedepainotteiseen lukioon Hälsinglandiin. Yhtäkkiä Lina tuntee itsensä vahvaksi, rohkeaksi ja ihan kohtuuhyvännäköiseksi vaikka pojat näyttäisivät viisveisaavan hänestä. Lina kiittää itseään ja yökirjaa, johon hän iltojen pimeinä tunteina kirjaa ajatukensa.

Kaikesta huolimatta Ivar osoittautuukin olevan vapaa ja jopa hieman ihastunut Linaan. Toisistaan haltioituneet Lina ja Ivar tanssivat elokuvan loppukohtauksessa valaistulla lavalla pitkän kesäyön syleilyssä.

Hierarkkinen tyttöjengi

Mitä varten ystävät ovat ja mihin me heitä tarvitsemme?

Elokuvan tyttökolmikkoon lukeutuu luokan kissa, Thea, jonka ei juuri tarvitse vaivautua saadakseen poikien huomiota osakseen. Hänellä on koulussaan myös selkeän vaikutusvaltainen asema. Ystävyssuhde Linaan ei ole tasavertainen, sillä Thea määrää marssitahdin. Hän myös lahjoittaa Linalle käytöstä poistuneet vaatteensa; vastalahjana Thea saa kopioida Linan tekemät koulutehtävät. Thea pyrkii vaikuttamaan Linan mieltymyksiin ja mielellään ohjailee tämän tekemisiä. Sen jälkeen kun Thea yllyttää Linan humaltumaan, hän haukkuu kaverinsa. Tämän lisäksi hän lähestulkoon pakottaa Linan suhteeseen Dannen kanssa vain siksi, että se sopi Thean suunnitelmiin päästä lähemmäksi Lillistä. Samaan aikaan Thea kuitenkin vaatii Linalta täydellistä lojaalisuutta sekä heidän välisen ystävyyden ehdotonta priorisointia.

Poikiin hurahaneella, eloisalla ja suorapuheisella Carrolla on hieman neutraalimpi rooli tyttökolmikossa. Hän yrittää toimia välittäjänä ja pitää välit hyvinä niin Linaan kuin Theaan, mutta ihailee jälkimmäistä niin paljon, että useimmiten asettuu tämän puolelle.

- Pohdi tyttökolmikon keskinäisiä suhteita. Millaisiksi heidän väliset valtasuhteensa ovat muotoutuneet? Miten ystävät valitaan ja minkä pohjalle ystävyttä aletaan rakentaa? Onko epätasa-arvoinen ystävyssuhde parempi kuin se, ettei olisi ystäviä ollenkaan?
- Jokaisella tytöllä on kolmikossa oma roolinsa: on nätti tyttö, jota kaikkien tulee ihailla ja joka päättää muidenkin puolesta. On rohkea hassuttelija-tyttö, sekä se tyttö, jonka kanssa ollaan lähes velvollisuudentunnosta, ja jota on hyvä pitää mukana esiliinana. Onko tässä ystävyysasetelmassa jotain tuttua tai omakohtaista? Voiko olla niin, että tietynlaiset roolit synnyttävät turvallisuuden tunnetta vai saattavatko ne olla pikemminkin

pakkopaitoja? Onko tällainen ystävyysasetelma ominainen vain tyttöporukoille? Millaisia ystävyssuhteita pojilla on?

Thea käyttää Linaa vahvistaakseen käsitystä omasta kauneudestaan ja suosiostaan. Hän sanelee ystävyssuhteen ehdot, vaatii täydellistä uskollisuutta ja panee sanoja usein Linan suuhun.

- Elokuvan loppupuolella Lina alkaa kyseenalaistaa suhdettaan Theaan ja lopulta joutuu tämän kanssa vastakkainasetteluun. Hän viimein uskaltaa sanoa Thealle, että tämä on itsekeskeinen ja laskelmoiva. Miksi Lina antaa kohdella itseään huonosti niin kauan? Mitä hän hyötyy moisesta ystävyssuhteesta? Milloin hän tajuaa, ettei ystävyssuhde ole tasa-arvoinen? On ikävää tajuta, että on kasvanut eroon ystävästään, mutta miten tällaisen tilanteen voi hoitaa hienotunteisesti?

Katso peiliin

"Minä olen teeskentelijä. Teeskentelen saavani orgasmin. Teeskentelen olevani rakastunut Danneen ja teeskentelen vihaavani Ivaria. Ivar on kyllä tosissaan, ja siksi emme sovi toisillemme." Lina kovistelee itseään rankasti, ei vain siksi, että hän on mielestään täysi nolla, vaan myös siksi, ettei hän uskalla olla oma itsensä tai esittää omia ajatuksiaan. Kysymyksessä ei ole vain sen tunnustaminen, että tykkää ällöttävistä kalapullista vaan myös siitä, ettei kehtaa julistaa avoimesti omaa rakkauttaan. Lina tuntuu tyytyvänsä hänelle asetettuun kiekkoilija-Dannen perushyvännäköisen tyttöystävän rooliin, eikä hän tunnu kovinkaan valmiilta tunnustamaan rakkauttaan paria vuotta nuorempaan, kuorossa laulavaan nössöön nörttipoikaan.

- Lina valehtelee niin itselleen kuin muillekin siitä mitä hän sisimmässään tuntee ja siitä mitä hän oikeasti haluaa. Mieti millainen minäkuva Linalla on elokuvan alussa. Miten se on sellaiseksi

muotoutunut? Onko syynä kavereiden painostus, liian suuret odotukset vai huono itsetunto? Miten Lina voisi rakentaa paremman minäkuvan?

- ”Olen elänyt elämäni sen mukaan mitä muut minusta odottavat”. Omien mielipiteiden, mieltymysten ja ajatusten takana seisominen voi olla joskus pelottavaa. Linan oivallus elokuvan loppupuolella vaatii häneltä paljon. Rehellisyyden vuoksi hän joutuu sietämään myös paljon ikävyyksiä. Hän selviytyy, sillä ensimmäistä kertaa hän seuraa omatuntoaan. Miten ihminen voi löytää oman tiensä? On toki tärkeää, että kuuntelee muiden mielipiteitä, mutta kuinka paljon on hyvä antaa niiden vaikuttaa omiin päätöksiin? Missä raja kulkee?

Linan yökirja käsittelee oman identiteetin etsimistä, aikuistumista ja sen oivaltamista, että on itse vastuussa omista erehdyksistään. Lina on 15-vuotias ja yläkoulun viimeisellä luokalla. Tytöllä on suuria odotuksia ja vaatimuksia; jäljellä on enää vain kevätlukukausi, jonka aikana hänen tulisi kokea ensisuudelma, menettää neitsyys ja rakastua.

Lapsuuden ja aikuisuuden välimaastossa oleminen on yksi ehkä elämän vaikeimmista vaiheista. Se, että Lina ei ole vielä valmis siirtymään aikuisten maailmaan tulee ilmeiseksi kun hän luulee olevansa raskaana. Katsoessaan äitinsä kanssa eläinaiheista televisio-ohjelmaa, jossa simpanssi synnyttää pennun, Lina murtuu ja tahtoo olla uudestaan lapsi. Lina käpertyy turvalliseen sänkyyn pikkuveljensä viereen ja äiti alkaa lukea heille satua.

Pohjoismaissa useimmilla lapsilla ovat elinolosuhteet varsin kunnossa. Linakin tunnustaa, ettei hänellä ole kaikki kuitenkaan ihan huonosti. Vaikka hänen vanhempansa eivät ole väkivaltaisia ja hän

saa elää turvallisessa ympäristössä, hän silti kokee itsensä arvottomaksi ja riittämättömäksi. Hänen ongelmansa eivät ole hyvinvointiyhteiskunnassa harvinaisia. Tutkijat ovat alkaneet puhua nk. *vertailuuhdistuksesta*, jolla tarkoitetaan sitä, että jatkuvasti peilaamme itseämme vääristyneesti toisiin. Uskomme yksinkertaistaen, että ulkoiset tekijät tai saavutetut tavoitteet muovaavat kokonaisuudessaan identiteettimme ja tekevät meistä ihmisinä eheitä. Vaarana on, että koemme syvää riittämättömyyden tunnetta, mikäli alinomaa asetamme itsellemme epärealistisia, toisten suorituksiin perustuvia tavoitteita.

- Elämme ajassa, jossa individualismia, itseensä panostamista ja rakastamista painotetaan. Silti nuorissa elää vahva tyytymättömyys itseensä. Miksi on näin? Linan kauppalistamaiset tavoitteet yhdeksannen luokan kevälle on asetettu korkealle. Monet tärkeät tapahtumat typistyvät pakonomaiseen suorittamiseen. Onko tässä ajattelutavassa jotain tuttua? Tuhlaammeko turhan paljon energiaa ulkoisten odotusten täyttämiseksi ja itsemme toisiin vertailemiseen sen sijaan, että toisimme enemmän esiin omaa tahtoa ja omaa minäämme? Mikä tekee joukosta erottumisen niin pelottavaksi?

Eka kerta: tytöt ovat Venuksesta ja pojat Marsista

Kiekkoiija-Dannen tumman puhuva, keskiaukeamatyttöjen kuvilla somistettu huone, joka toimi Linan ensimmäisen seksikokemuksen näyttämönä, on muistutus sananparresta, jonka mukaan naiset ovat Venuksesta ja miehet Marssista. Kohtauksessa törmäävät tytön ja pojan erilaiset odotukset seksin suhteen.

Lina ei ole tullut tietoisesti ajatelleeksi, että on valmis menettämään neitsyytensä pojalle, johon hän ei edes ole ihastunut. Ensimmäiseksi Danne kysyy Linalta, kuinka monta kumppania hänellä on ollut. Itse hän pohtii onko sillä väliä, ettei homma erään kerran yhteydessä oikein luistanut: "Siinä tapauksessa minulla on ollut neljä kumppania". Parin kohtaaminen jää vaille romantiikkaa: Danne pyytää Linaa riisuutumaan, mutta Lina torjuu ehdotellut vedoten kuukautisiin. Lina teeskentelee niin ikään orgasmin saamista, jotta hommat saataisi hoidettua mahdollisimman nopeasti alta pois.

Danne tuli ikionnelliseksi kun Lina suostui menemään kanssaan sänkyyn. Vaikka he ulkopuolisen silmin vaikuttavat jopa täydelliseltä parilta, Lina menee kotiin tyytymättömänä ja haaveilee romanttisissa tunnelmissa vain Ivarista.

Danne haluaa antaa Linalle vastapalveluksen: hän yrittää tyydyttää Linan ja kuvittelee maireana tytön saavan tästä orgasmin. Hän ei myöskään epäröi pyytää yhdyntää syntymäpäivälahjaksi Linalta.

- Vertaile Linan ja Dannen lähtökohtien ja ennakko-odotusten eroja. Mitä he toivoivat? Miten he ovat muodostaneet käsityksensä seksuaalisuudesta? Ovatko tytöt odotuksiltaan romanttisempia kuin pojat? Jos näin on, niin miksi? Linan ystävä Carro vaikuttaa olevan seksuaalisuuden suhteen varsin avoin ja puhuu suoraan omista kiinnostuksistaan ja mieltymyksistään. Edustaako Carro tyttöjen näkemyksiä seksistä yleensä vai onko elokuvan antama kuva hänestä liian yleistävä? Ehkä on olemassa myös hyvin romanttisia poikia.

Kirjasta elokuvaksi

Linan yökirja perustuu Eva Hammarbergin suosittuun kirjaan. Romani on kirjoitettu

päiväkirjatyylillä ja sen tapahtumat sijoittuvat 1970-luvun ruotsalaiseen pikkukaupungin elementtirakenteiseen rivitalolähiöön - itse asiassa kirjailijan nuoruuden maisemaan. Lina puhuu tunteistaan, unelmistaan ja peloistaan päiväkirjamerkinnoissa varsin avoimesti. Hän myös kuvailee perinpohjaisesti ja huumorilla ne henkilöt, joiden kanssa hän on tekemisissä: ystävät, pojat ja perheenjäsenet.

Elokuva seuraa uskollisesti kirjaa, mutta päiväkirjatyylillä kirjoitettua tekstiä ei ole kovinkaan helppoa muuttaa eläviksi kuvia. Kirjaa kuvittavat Hammarbergin omat, hieman rosoiset ja luonnosmaiset piirrokset, jotka vangitsevat tavan, jolla kirjailija hahmottaa ympäröivän maailmansa.

Yö- eli päiväkirja tarjoaa elokuvaan subjektiivista näkökulmaa ja sen kerronta pyrkii esittämään tapahtumat katsojalle sellaisina kuin päähenkilö ne itse kokee. Minäkertojan käyttäminen on keino, jota käytetään jotta saataisiin läheisempi suhde tarinaan. Joissain elokuvan kohtauksissa on selkeä unimainen tai haaveileva tunnelma. Kun esimerkiksi tytöt humaltuvat, taivaasta alkaa sataa isoja lumihituleita, valo muuttuu pehmeän kellertäväksi ja liikkeet ovat kuin hidastetusta filmistä.

- Kirjassa samainen kohtaus kuvaillaan "selväpäisesti", mutta elokuvassa se esitetään enemmänkin hupaisasti ja epätodellisesti. Mikäli olet lukenut kirjan, muistatko millä tavoin kohtaus on sinne kirjoitettu, millaisen kuvan se antaa tapahtumasta verrattuna elokuvaan?

Ivarin hahmo esitetään usein yliluonnollisen valon ympäröimänä; joskus myös antiikin ajan kreikkalaisena nuorukaisena tai Titanicin miespääroolissa. Vastanäyttelijänä on luonnollisesti Lina, laivan keulassa seisovana Kate Winslettina, tuulella hulmuavine, pitkine kiharoineen. Nämä ovat päiväunia, jotka auttavat Linaa saamaan kovin kaivattua orgasmia. Hauskoissa unikohtauksissa Lina kuvittelee olevansa saippuaoopperatähti tai kipakka ranskatar. Nämä kuvitelmat auttavat häntä päättämään suhteen Dannen kanssa.

Elokuva pyrkii kuvaamaan maailmaa teini-ikäisen työn näkökulmasta käyttämällä subjektiivista kerrontaa ja hyödyntämällä lähes surrealistisen unimaisia kohtauksia. Kaikki nivoutuu kertojan oman persoonan sekä kaveri- ja rakkaussuhteiden ympärille. Aikuisten maailmasta ei ole juurikaan havaintoa. Nämä asiat muodostavat Linan maailmankuvan, ja elokuvan kerronta pyrkii myötäilemään sitä tarkoin.

- Mieti kuinka elokuva välittää katsojalle Linan sisäistä todellisuutta sekä häntä ympäröivää maailmaa. Miten elokuvassa hyödynnetään ääntä, valoa ja erilaisia kuvakulmia, jotta Linan omakohtaiset kokemukset korostuisivat?

Oppimateriaalin on laatinut
Svenska Filminstitutet.

Oppimateriaalin on kääntänyt
ruotsin kielestä Oscar Ortiz-
Nieminen.

Katso myös nämä Koulukinon
oppimateriaalit:

Hip hei hutsu!

http://www.koulukino.fi/uploads/material/hip_hei_hutsu.pdf

V*tun neljatoista

http://www.koulukino.fi/uploads/material/vtun_neljatoista_5.7.08.pdf